VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI FINANSÓW PUBLICZNYCH (NR 180)**
- **KOMISJI SPRAW ZAGRANICZNYCH (NR 83)**

z dnia 13 czerwca 2013 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Finansów Publicznych (nr 180)

Komisji Spraw Zagranicznych (nr 83)

13 czerwca 2013 r.

Komisje: Finansów Publicznych oraz Spraw Zagranicznych, obradujące pod przewodnictwem posła **Dariusza Rosatiego (PO)**, przewodniczącego Komisji Finansów Publicznych, zrealizowały następujący porządek dzienny:

– pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o ratyfikacji Konwencji między Rzecząpospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, podpisanej w Warszawie dnia 13 lutego 2013 r. (druk nr 1352).

W posiedzeniu udział wziął **Maciej Grabowski** podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Łukasz Andrzejczyk**, **Piotr Babiński**, **Artur Kucharski**, **Michał Nowak**, **Mariusz Pawełczyk** i **Monika Żołnierowicz-Kasprzyk** – z sekretariatów Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Przemysław Sadłoń** i **Piotr Świat** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Otwieram posiedzenie Komisji Finansów Publicznych i Komisji Spraw Zagranicznych. W imieniu prezydiów obu Komisji witam wszystkich przybyłych i stwierdzam kworum.

Porządek posiedzenia obejmuje jeden punkt – pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o ratyfikacji Konwencji między Rzecząpospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, podpisanej w Warszawie dnia 13 lutego 2013 r. (druk nr 1352).

Czy są uwagi do porządku dziennego? Wobec niewniesienia uwag stwierdzam przyjęcie porządku dziennego.

Informuję, że w posiedzeniu, w charakterze przedstawiciela Rady Ministrów, bierze udział pan minister Maciej Grabowski, podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów. Witam, panie ministrze.

Przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Chciałbym poinformować Wysokie Komisje, że marszałek Sejmu w dniu 14 maja br. skierowała rządowy projekt ustawy z druku nr 1352 do Komisji Spraw Zagranicznych oraz do Komisji Finansów Publicznych do pierwszego czytania. Przystępujemy zatem do pierwszego czytania projektu ustawy. Poproszę przedstawiciela rządu, pana ministra Grabowskiego, o przedstawienie uzasadnienia do projektu ustawy.

Panie ministrze, bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów Maciej Grabowski:

Dziękuję bardzo. Szanowny panie przewodniczący, Wysokie Komisje, nowa konwencja między RP a USA w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu zastąpi obecnie obowią-

zującą umowę zawartą w 1974 r. Była to pierwsza umowa tego typu zawarta z innym krajem po 1945 r.

Jeśli chodzi o uzasadnienie gospodarcze, nie będę specjalnie rozwijać tego tematu. Wspomnę jednak, że obroty gospodarcze w ostatnich latach wynosiły ponad 8 mld USD. Jest to bardzo istotny partner handlowy i inwestycyjny dla Polski, a także w wymiarze politycznym.

Konwencja odpowiada regulacjom modelowej konwencji OECD. Znajduje zastosowanie do opodatkowania podstawowych kategorii dochodów ujmowanych w tego typu umowach. Są to dochody z nieruchomości, prowadzenia działalności gospodarczej, zysków kapitałowych, wynagrodzeń z pracy najemnej oraz rent i emerytur. Istotną częścią grup dochodów, o których wspomniałem, są tzw. dochody pasywne, a więc dywidendy, odsetki czy należności licencyjne. Konwencja przewiduje, że dla odsetek i należności licencyjnych stawka podatku pobieranego u źródła będzie wynosiła 5%, natomiast w przypadku dywidend – 5%, jeśli rzeczywistym beneficjentem dywidend będzie spółka posiadająca co najmniej 10% głosów w spółce wypłacającej dywidendę, a w pozostałych przypadkach będzie to stawka 15%.

Istotnej zmianie ulegną zasady dotyczące opodatkowania świadczeń emerytalnych. W obecnej umowie te świadczenia nie są objęte regulacjami. Zgodnie z konwencją, emerytury i podobne świadczenia będą podlegały opodatkowaniu tylko w państwie rezydencji osoby je otrzymującej, jeśli pochodzą z prywatnego systemu zabezpieczenia emerytalnego. Jeśli natomiast pochodzą z państwowego systemu zabezpieczeń społecznych, będą podlegały opodatkowaniu tylko w państwie źródła, tj. w państwie, w którym są wypłacane. W zależności od formy świadczenia będą stosowane różne zasady.

W zakresie postanowień o unikaniu podwójnego opodatkowania w przypadku Polski stosowana będzie metoda wyłączenia z progresją. Jest to metoda powszechnie wykorzystywana przez nas, jeśli chodzi o umowy z większością państw UE. W przypadku niektórych kategorii dochodów, takich jak: dywidendy, odsetki, należności licencyjne, zyski z przeniesienia własności majątku, zostanie zastosowana metoda zaliczenia proporcjonalnego. Konwencja przewiduje pełną klauzulę wymiany informacji podatkowych, zgodnie ze standardami OECD, co umożliwi prowadzenie wymiany informacji podatkowej. Dotyczy to również danych posiadanych przez banki i inne instytucje finansowe.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Bardzo dziękuję, panie ministrze.

Szanowni państwo, przypominam, że w ramach pierwszego czytania omawiamy ogólne zasady projektu ustawy. Otwieram zatem dyskusję na temat zasad ogólnych. Kto z posłów chciałby zabrać głos w tej sprawie?

Pani minister Fotyga, bardzo proszę.

Poseł Anna Fotyga (PiS):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Panie ministrze, chciałabym dowiedzieć się o postanowienia dotyczące osób prawnych. Jakie będą skutki umowy dla polskich i amerykańskich przedsiębiorstw?

Po drugie, pragnę zadać pytanie o część społeczną, która jest nowa w stosunku do konwencji z 1974 r. Czy w obecnie proponowanej konwencji została ujęta umowa negocjowana od wielu lat, dotycząca ubezpieczenia społecznego między Polską a USA, czy będzie to osobna konwencja?

Przeczytaliśmy założenia dotyczące emerytur. Wiemy, że ta część była oprotestowywana przez przedstawicieli Polonii amerykańskiej, ponieważ może utrudnić osiedlanie się na starość w Polsce. Czy pan zechciałby skomentować tę sprawę?

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Szczerski, bardzo proszę.

Poseł Krzysztof Szczerski (PiS):

Dziękuję. Najpierw chciałbym zadać pytanie, dlaczego po raz kolejny nie ma przedstawiciela Ministerstwa Spraw Zagranicznych na szczeblu ministerialnym. Porządek dzienny

przewiduje uzasadnienie projektu przez ministra finansów i ministra spraw zagranicznych. To nie pierwszy przypadek, kiedy na wspólnym posiedzeniu minister spraw zagranicznych nie jest obecny ani nie deleguje żadnego ze swoich zastępców. To jest dla mnie szokujące. Prosiłbym pana przewodniczącego Tyszkiewicza o interwencję w tej sprawie. Nie może być tak, że minister spraw zagranicznych notorycznie ignoruje posiedzenia komisji.

Mam pytania głównie do MSZ. Zadam je ministrowi finansów. Pierwsze dotyczy sposobu konsultacji umowy z Polonią amerykańską. Opinie tego środowiska są jednoznaczne – Polonia została pominięta w procesie negocjacji. Otrzymała dokument dopiero wówczas, kiedy był on parafowany. Jak zatem przebiegał proces komunikacji między stroną polską a Polonią amerykańską? Opinia środowiska polskiego powinna być brana pod uwagę. Czy były brane pod uwagę opinie Kongresu Polonii Amerykańskiej?

Drugie pytanie szczegółowe dotyczy *social security*. Rozwiązania w tym zakresie mogą blokować ewentualne powroty do Polski. Wiemy dobrze, że inne kraje w tym zakresie mają z USA znacznie lepsze rozwiązania. Dlaczego Polska nie uzyskała tak efektywnych rozwiązań?

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Dziękuję bardzo.

W pierwszej sprawie, którą pan poseł poruszył, chcę powiedzieć, że premier Donald Tusk upoważnił do reprezentowania stanowiska rządu na posiedzeniu Komisji i w toku prac parlamentarnych zarówno ministra spraw zagranicznych, jak i ministra finansów. Z formalnego punktu widzenia obecność pana ministra Grabowskiego wypełnia ten warunek. Pan minister Grabowski ma pełne upoważnienie, by reprezentować stanowisko rządu w tej sprawie.

Podzielam pański pogląd, że w kwestiach związanych z ratyfikacją umów międzynarodowych dobrze byłoby mieć wśród nas na posiedzeniu także przedstawiciela kierownictwa MSZ. W związku z tym zwracam się do ministra Grabowskiego, aby tę opinię przekazał na forum rządu. Chcielibyśmy, aby w miarę możliwości w posiedzeniach brali udział również przedstawiciele kierownictwa MSZ.

Czy są jeszcze głosy w dyskusji? Pan przewodniczący Iwiński.

Poseł Tadeusz Iwiński (SLD):

Uważam, że postulat posła Szczerskiego jest słuszny. Jakiś czas temu skierowałem interpelację do Prezesa Rady Ministrów w sprawie nadmiernej liczy podsekretarzy i sekretarzy stanu w poszczególnych resortach. Odpowiedzi udzielił mi szef kancelarii premiera, pan minister Cichocki. Być może w resortach, gdzie jest zaledwie 8 podsekretarzy i sekretarzy stanu, jest to zbyt mała liczba i należy powołać kolejnych. Był okres w historii Polski Ludowej, kiedy było 11 wicepremierów, a Chiny miały 22 wicepremierów. Może obecna ekipa idzie w tym kierunku.

Wydaje się, że konwencja jest dobra i szczegółowo reguluje różne aspekty. W uzasadnieniu stwierdza się, że słabością współpracy, w tym polskich inwestycji na rynku amerykańskim jest zbyt mała aktywność małych i średnich przedsiębiorstw. Czy umowa może mieć znaczący wpływ na ofensywę polskich małych i średnich przedsiębiorstw w USA, szczególnie na wybrzeżu zachodnim?

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos? Proszę bardzo, panie pośle.

Poseł Adam Kwiatkowski (PiS) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, chciałbym zapytać pana ministra o zapisy konwencji dotyczące rezydentów, czyli osób nieposiadających obywatelstwa amerykańskiego. Jak rozumiem, umowa przewiduje wysokie opodatkowanie ich świadczeń. Dlaczego rząd nie działał w tym kierunku, aby uchronić te osoby od wyższego opodatkowania? Ci ludzie staną przed dylematem, czy wracać do Polski i ponosić większe obciążenia, czy nie płacić większych obciążeń i mieszkać w USA? Rozumiem, że państwu polskiemu powinno zależeć na tym, żeby ci ludzie wracali do Polski.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Dziękuję bardzo.

Jeśli nie ma innych pytań i wypowiedzi, udzielam głosu ministrowi Grabowskiemu.

Podsekretarz stanu w MF Maciej Grabowski:

Przedstawię przebieg procesu negocjacyjnego. Otóż trudno sobie wyobrazić, żeby podlegał on konsultacjom. Konsultacje odbywaliśmy przed uzyskaniem mandatu negocjacyjnego. Mieliśmy 4 rundy negocjacyjne. Nie wyobrażam sobie, żeby można było konsultować tekst, który jest negocjowany. Strony zastrzegają poufność rozmów. Ustawa o traktatach nie przewiduje konsultacji społecznych, i słusznie. Oczywiście przed rozpoczęciem negocjacji spotykałem się z przedstawicielami Polonii, którzy przyjechali do Warszawy i doskonale wiedzieliśmy o sprawach emerytalnych.

Sądzę, że państwo posłowie mylą rozwiązania związane z unikaniem podwójnego opodatkowania, które będą zachęcały polskich emigrantów do powrotu do kraju, z uregulowaniami dotyczącymi zabezpieczeń społecznych. To są dwie odrębne sfery i podlegają dwóm osobnym umowom.

Poseł Anna Fotyga (PiS):

Panie ministrze, to było pytanie, a nie prośba o komentarz. Chciałam dowiedzieć się, na czym polega różnica. Proszę nie komentować w ten sposób.

Podsekretarz stanu w MF Maciej Grabowski:

Kilka pytań dotyczyło tej kwestii.

Poseł Anna Fotyga (PiS):

Proszę odpowiadać po kolei.

Podsekretarz stanu w MF Maciej Grabowski:

Pytania posła Kwiatkowskiego dotyczyły tych kwestii. Powtarzam raz jeszcze, że omawiana konwencja dotyczy unikania podwójnego opodatkowania. Inna umowa dotyczy zabezpieczeń społecznych.

Rzeczywiście otrzymywaliśmy interpelacje społeczne i protesty Polonii w trakcie negocjacji. Nie mogliśmy ujawnić zapisów do momentu podpisania konwencji, gdyż takie są zasady. W odpowiedziach na interpelacje poselskie wyjaśnialiśmy te kwestie.

W moim przekonaniu konwencja nie stanowi żadnej bariery, żeby polscy emigranci wracali do kraju. Jest daleko idącym krokiem w dobrym kierunku w stosunku do obecnej sytuacji. Mam na myśli opodatkowanie rent i emerytur.

Jeśli chodzi o skutki dla osób prawnych, to obecnie ani odsetki, ani należności licencyjne, ani dywidendy nie są opodatkowane. Z punktu widzenia interesów RP proponowane zapisy są korzystne. Część dochodów wypracowanych przez amerykańskich inwestorów będzie pozostawała w Polsce. Obecnie takiej pewności nie mamy. Trudno przewidzieć, jak zachowają się inwestorzy. Zapisy o 5-procentowych stawkach od dochodów z dywidend i należności licencyjnych są standardowe. Czy to oznacza, że wypracowane zyski zostaną opodatkowane? Takie pewności nie mamy. Inwestorzy amerykańscy działają na całym świecie i mogą legalnie, za pomocą sieci umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, zmniejszyć należności, o których powiedziałem, przenosząc zysk nie bezpośrednio do kraju rezydencji, czyli do USA, lecz przez inne kraje. Tak działa system umów o unikaniu podwójnego podatkowania.

Ponieważ kwestia zabezpieczeń społecznych wymaga bardziej szczegółowych informacji, jeśli pan przewodniczący wyrazi zgodę, poproszę pana dyrektora o wyjaśnienie tej kwestii.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Dyrektor Departamentu Polityki Podatkowej MF Cezary Krysiak:

Szanowni państwo, jeśli chodzi o opodatkowanie rent i emerytur oraz protesty środowisk polonijnych, to byliśmy świadomi tych opinii. Chodzi o dwie kwestie. Pierwsza dotyczy opodatkowania wypłacanych polskim obywatelom emerytur z państwowego systemu. W chwili obecnej przepisy umowy nie regulują tej kwestii. W związku z tym emerytury

były opodatkowane zarówno w USA, jak i w Polsce. Jeśli obywatel RP przeprowadzał się z USA do kraju, musiał rozliczać się z emerytury. Była to na tyle kłopotliwa bariera, że powodowała protesty środowisk polonijnych.

Przedmiotowa umowa wprowadza zasadę, że emerytury i renty opodatkowane są wyłącznie w państwie zamieszkania. Oznacza to, że jeśli obywatel RP wróci do kraju, jego emerytura będzie opodatkowana wyłącznie w Polsce. Są pewne wyjątki od tej reguły. Należą do nich emerytury państwowe, obowiązkowe, wypłacane z systemu amerykańskiego. Będą one opodatkowane w państwie źródła, czyli w USA. W nowej umowie wprowadziliśmy metodę wyłączenia z progresją. Oznacza to, że dochody uzyskane za granicą będą zwolnione w Polsce z opodatkowania. Myślę, że takie rozwiązanie jest satysfakcjonujące również dla polskich emerytów. Podczas dyskusji ze środowiskami polonijnymi na forum Komisji Łączności z Polakami za Granicą otrzymaliśmy sygnał, że takie rozwiązanie jest satysfakcjonujące.

Zaznaczam, że na 58 umów zawartych przez USA z różnymi krajami, tylko 9 ma odrębne uregulowania dotyczące państwowych emerytur obowiązkowych, polegające na tym, że nie są one opodatkowane u źródła, czyli w USA. Są to umowy stare, z lat 70. i 80. Stany Zjednoczone od wielu lat prowadzą taką politykę, żeby zagwarantować sobie opodatkowanie emerytur wypłacanych z systemu emerytur obowiązkowych, państwowych. Tego typu umowy podpisały z USA również państwa Commonwealth – Kanada, Zjednoczone Królestwo, Irlandia. Rozwiązanie przyjęte w umowie pomiędzy USA a RP jest standardowe. Dzięki niemu emeryci przeprowadzający się do Polski unikają problemu rozliczania się w Polsce. Efekt fiskalny będzie ten sam. Istniał natomiast obowiązek składania kolejnych deklaracji. To rozwiązanie powinno zadowolić środowiska polonijne. Rozmawialiśmy z nimi po podpisaniu umowy i otrzymaliśmy sygnał, że rozwiązanie jest satysfakcjonujące. Odrębna jest kwestia wysokości składek na ubezpieczenia społeczne. Inaczej uregulowana jest podstawa płacenia tych składek, kiedy ktoś oprócz emerytury amerykańskiej otrzymuje np. emeryturę polską. Wtedy w USA ma obowiązek dopłacenia wyższej składki. Są to przepisy dotyczące zabezpieczenia społecznego, które w tej konwencji nie zostały ujęte, gdyż wykraczają poza jej zakres. Kwestie te mogą być uregulowane w umowie dotyczącej zabezpieczenia społecznego.

Poseł Anna Fotyga (PiS):

Na jakim etapie jest ta umowa?

Dyrektor departamentu MF Cezary Krysiak:

Trudno mi powiedzieć, bo to nie jest umowa leżąca w gestii Ministra Finansów. Wydaje mi się, że taka umowa została zawarta kilka lat temu. Może przedstawiciel MSZ będzie w stanie to potwierdzić. Właściwym adresatem tego pytanie byłby minister pracy. Są to dwie odrębne kwestie.

W pytaniach pojawiły się jeszcze dwie kwestie szczegółowe – osób prawnych oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Generalnie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania są oparte na modelowej konwencji OECD. Amerykanie stosują niekiedy rozwiązania odrębne od modelu OECD. Jednak oba te modele nie wprowadzają szczególnych rozwiązań dla osób prawnych oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Są to standardowe postanowienia dotyczące opodatkowania przedsiębiorstw. Mogą być one opodatkowane w państwie przedsiębiorstwa, chyba że prowadzi ono działalność przez zakład położony w innym państwie. Celem umowy jest unikanie podwójnego opodatkowania. W nowej umowie przewidziana jest zasada wyłączenia, czyli zwolnienia dochodu zagranicznego z opodatkowania. W poprzedniej umowie obowiązywała zasada zaliczenia. Metoda wyłączenia jest dużo korzystniejsza dla przedsiębiorców polskich, którzy chcą inwestować za granicą. Polski przedsiębiorca będzie bowiem zwolniony z opodatkowania dochodów uzyskanych za granicą. Do tej pory podatek był zaliczany na poczet podatku polskiego. Konwencja wprowadza zatem uproszczenie w porównaniu z sytuacją bieżącą. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Dziękuję bardzo.

Czy są inne pytania bądź wypowiedzi? Jeśli nie, stwierdzam zakończenie pierwszego czytania.

Przystępujemy do szczegółowego rozpatrzenia projektu ustawy. Ustawa składa się z tytułu oraz dwóch artykułów.

Czy są zastrzeżenia do tytułu ustawy? Nie ma sprzeciwu, zatem stwierdzam, że Komisje przyjęły tytuł ustawy.

Czy jest sprzeciw wobec art. 1? Nie ma sprzeciwu, zatem stwierdzam, że Komisje przyjęły art. 1.

Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia art. 2? Nie ma sprzeciwu, zatem stwierdzam, że art. 2 został przyjęty.

Poddaję pod głosowanie całość projektu ustawy. Czy ktoś z członków Komisji jest przeciw przyjęciu projektu ustawy jako całości? Sprzeciwu nie słyszę, zatem stwierdzam, że Komisje przyjęły projekt ustawy.

Komisje muszą wybrać posła sprawozdawcę. W imieniu prezydiów proponuję kandydaturę posła Orzechowskiego. Czy pan poseł wyraża zgodę?

Poseł Maciej Orzechowski (PO):

Tak.

Przewodniczący poseł Dariusz Rosati (PO):

Czy są inne kandydatury bądź czy jest sprzeciw wobec tej kandydatury? Sprzeciwu nie ma. Nie ma również propozycji innych kandydatów.

Stwierdzam, że Komisje wybrały posła Orzechowskiego na sprawozdawcę projektu ustawy z druku nr 1352.

Mam komunikat na członków Komisji Finansów Publicznych. Wczoraj odbyło się drugie czytanie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych. O 10.00 mieliśmy odbyć posiedzenie poświęcone poprawkom zgłoszonym do projektu w drugim czytaniu. Ponieważ nie zgłoszono żadnych poprawek, posiedzenie Komisji planowane na dziś, na godz. 10.00 nie odbędzie się.

Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny posiedzenia. Zamykam posiedzenie. Żegnam wszystkich przybyłych, dziękując za udział w obradach.